

ITEM No. 9884/56

SPECIAL ATTENTION:

Political Advisor
Audience Analysis
FEP

KK
Oct 20
I-16310/a

HUNGARY

EXILE

Refugees

/1200/
/1204a/

AUDIENCE ANALYSIS INTERVIEW WITH A 30-YEAR-OLD HUNGARIAN.

SOURCE MUNICH: A 30-year-old Hungarian waiter who came to Germany in 1944 and redefected in 1952. Source was sentenced to six years in prison for illegal border crossing, but was amnestied in July 1956. He fled to Austria again in September 1956 and subsequently reached West Germany.

CORRESPONDENT'S COMMENT: Source's sphere of observation is limited owing to the fact that he spent three and a half years in forced labor camps.

DATE OF OBSERVATION: May 1952 until September 1956.

ENGLISH SUMMARY: This report is based upon the Audience Analysis Interview Schedule /short form/ and reflects source's own opinion and attitudes.

During his stay in prison source had no possibility to listen to Western broadcasts, though Western radio news along with information about the "People's Opposition Demands" spread among the prisoners.

In 1953, when working near OROSZLANY, source witnessed the landing of a balloon supposedly carrying a radio receiver. The prison guards kept the balloon but delivered the set to the authorities. At the same time an intact balloon carrying leaflets landed near MARIA NOSZTRA, and the leaflets package was delivered to the police.

The number of convinced Communists is very small in Hungary, source said, and people join the Party because of economic or opportunistic reasons. The Regime has also positive sides such as the construction of new roads, railway lines and houses -- though only the Communist big-wigs are allowed to live in the new apartments. Source personally would prefer a social-democratic government after liberation, but advocates a return to the capitalist principle of free economic competition.

In 1952 source met a Hungarian redefector from Latin

/more/

America, who had come, with his wife to Hungary on a three-month visitor's visa. The Hungarian authorities canceled his visa and forced him to stay in Hungary.

Source did not listen to the Regime radio, nor did he read Regime newspapers being convinced that they distort facts and lie. Radio sets can be purchased freely but are very expensive, source reported. He knew nothing about Hungarian television.

EVALUATION COMMENT: The report contains an obvious inaccuracy: it speaks about a "Focus" balloon dropped in 1953, while "Operation" Focus started only in October 1954.

The finding of balloons with radio sets is a widespread rumor, but so far there is no evidence of a concrete case.

x x x

Mit tud és mi a véleménye a magyar nyugati rádióállomásokról?

What do You Know and Think About Western Radio Broadcasts to Your Country?

"A nyugati magyar rádióállomások közül a SZER és Amerika Hangját ismerem. Odahaza rádiókészülékem nem volt, információm javarészt mások elmeséléséből veszem. A nyugati adóállomások célja a magyarországi lakosságot igaz hiranyaggal ellátni, s felvilágosítani a világeseményekről, amelyeket a magyarországi kommunista rádióállomásokon keresztül csak elferditve, kommunista szájiz szerint lehet hallani. A nyugati adásokat mindég csak bezárt ajtók mögött hallgatják, mert ha valakit nyugati adások lehallgatásán elkapnak, hát érzékeny szabadságvesztésre ítélik. Tudomásom szerint nem is a nyugati rádió hallgatását büntetik a legszigorubban, hanem azt, ha valaki a nyugati adókon lehallgatott híreket továbbterjeszti ismerősei körében. A nyugati adók ugyan objektíven informálják a hallgatóságot, de előfordul az is hogy egy közölt esemény nem következik be. Azonkívül a nyugati adók híreinek hatására a lakosság sokszor elfelejti, hogy besugók tömege kószál mindenhol, s szabadabban beszélnek, s emiatt már igen sokan kerültek börtönbe. Véleményem szerint a túl optimista adásoknak ilyenmódon káros hatása van a hallgatóságra. Nézetem szerint több vidám számra vagy kabaréra és egyfelvonásosra lenne szükség, hogy az emberek a mindennapi élet gondjait könnyebben elfelejtsék.

Nyugati adások vételének legjobb időpontja este 8 órától 10-11 óráig. Ekkor a legtisztább az adás, bár ez időben

/more/

is igen zavarják az adást. Legrosszabb az adás, illetőleg a legnagyobb a zavaró tevékenység délután négy és nyolc óra között. A nyugati adásokat állami tisztviselők is hallgatják, pl. mesélték nekem, hogy egy rádiós katona úgy bukott le, hogy este tíz órakor a szolgálatban beállította SZER adóállomását és reggel elfelejtette a katonai leadóra rádióját visszaállítani, s amikor a leváltó katona a rádiót bekapcsolta, a hangszóróból a következő bemondás ütötte meg a fülét: "Itt a Szabad Európa Rádiója, a Szabad Magyarország Hangja." Természetesen az éjjeli szolgálatosnak nem volt nevetnivalója, mert feljelentették és súlyos szabadságbüntetésre ítélték.

Mit tud és mi a véleménye a Magyarország felé irányított nyugati röpcédulákról?

What do You Know and Think About Western Leaflets Being Sent to Your Country?

Van tudomásom a nyugatról Magyarországra irányított röpcédulákról s hallásból tudom, hogy a röpcédulák mindegyike 12 pontban foglalja össze a nyugati követeléseit. Röpcédulát azonban sajátmagam még nem olvastam. Tudomásom van azonban róla, hogy kb. 1953-ban MÁRIANOSZTRA közelében egy egész léggömb szállott le, s még kibontatlanul voltak a léggömbben röpcédulák. De ezt a léggömböt nem csak én, hanem fogolytársaim is látták leszállni. Egy fogházőr a fogházba hozta be az egész csomag röpcédulát, majd jelentésétel után tudomásom szerint beszigetelték a rendőrségnek. Azonkívül tudomásom van egy esetről, amikor is az OROSZLANYI bánya közelében, a kukoricásba egy rádiókészülék esett le ejtőernyővel. Az örök az ejtőernyőt anyagáért maguknak megtartották, a rádiókészüléket pedig beszigetelték a bányavezetőségnek. A röpcédulák hazánkba való érkezésével kapcsolatban szeretném megjegyezni, hogy evvel valószínűleg mindenki úgy van, mint én. Ugyanis amikor valaki egy ilyen röpcédulát talál, vagy tömeges röpcédulaérkezéséről hall, úgy "hirtelen meglepetés éri és felbuzgatja, de azután ha felcsigázottsága elmúlt, s higgadtan gondolkodik, úgy azt gondolja magában, hát inkább csinálnának már valamit, semhogy röpcédulázzanak."

Melyek a nyugati rádióadásoknak és röpcéduláknak viszonylagos előnyei és hátrányai?

What are the Comparative Effects, Advantages and Disadvantages of Western Broadcasts and Leaflets?

Forrás e kérdésre vonatkozó ismeretei nem kielégítőek, s az I. és II. fejezetben közvetve már szó van az e kérdésre vonatkozó feleletekről.

/more/

Milyen megtorló intézkedéseket alkalmaz a Magyarország-i rendszer a nyugati adásokkal és röpcédulákkal szemben?

What Counter-Measures Does the Regime Take Against Western Broadcasts and Leaflets in Your Country?

Forrás e kérdésre vonatkozó ismeretei nem kielégítőek, s az I. és II. fejezetben közvetve már szó van az e kérdésre vonatkozó feleletekről.

Mi az ön véleménye a jelenlegi kormányról és helyzetéről?

What are Your Opinions About the Present Government and Its Strength in Your Country?

Erre a kérdésre felelni a legnehezebb. Magyarországon a meggyőződéses kommunista roppant kevés. A kommunista pártnak ugyan aránylag sok tagja van, de ez a nagyszámu párttag nem meggyőződésből tagja a pártnak, hanem azért, hogy megélhetését legalább ilymódon biztosítsa. Aki ugyanis nem párttag, annak nagyon nehéz valamilyen munkát találnia, mert megbízhatatlannak nyilvánítják. Ha valaki nem párttag, az pl. a különböző juttatásokban sem részesülhet. Ez oknál fogva igen sokan belépnek a pártba, anélkül, hogy kommunisták lennének.

A kommunizmus legrosszabb vonása szerintem az, hogy direkt tenyésztí a félelmet az emberek között azáltal, hogy mindenható beágyazza a rendszer spiclijeit, akiknek horribilis összegeket fizet becsületes emberek besugásáért. Ezáltal mindeki fél mindekitől, nem mernek szabadon beszélni, csak legszűkebb családi körben mernek beszélni, meggyőződésük szerint. A jó oldala a kommunizmusnak a hatalmas építkezés. Utakat, vasutakat és lakásokat hatalmas mennyiségben építenek, igaz ugyan, hogy ezeket a lakásokat csak "benfenntes" párttagok kapják. Szerintem a legnépszerűbb politikus jelenleg a volt miniszterelnök NAGY Imre. A lakosság nagyon szeretné ha ismét bekerülne a kormányba, mert tőle, mint 1955-ben az általános terror és helyzet enyhülését remélik. A többi kommunista politikus mind utált, s RAKOSI bukása után, mikor GERŐ lett a pártvezér, egy ismerősöm megjegyezte, "na most cséberből vederbe kerültünk." Ellenállási mozgalomról nem hallottam Magyarországon, s nem is hiszem, hogy külföldi segítség és külföldi beleavatkozás nélkül egyáltalán lehetséges volna-e a jelenlegi magyarországi kormányt megbuktatni. A magyar nép nagyon fél és a nép különben is nagyon "meghunyászkodó."

Mit tud és mi a véleménye a nyugaton lévő honfitársairól?

What do You Know and Think About Your Contry's Exiles in the West?

Forrás 1944-1952 nyugaton élt, s hozzászólása és véleménye e pontról nem objektív, miután az itteni helyzetet ismeri.

Mi a véleménye a nemzetközi fejleményekről, más országokról, valamint az országát érintő problémákról?

What are Your Opinions About Current International Developments, Other Countries, and Problems, Affecting Your Country.

Amikor SZTALIN halála után Magyarországon is kormányátalakítás történt, a lakosság nagyon remélkedett, hogy majd a helyzet mostmár javul. Az emberek valahogy fellelegsztek, bátrabban beszélgettek egymással, olyan dolgokat is mesélgettek, amit azelőtt elnem mertek volna mondani. A GENFi konferencia után pedig nagyon vártak változást és mindenki azt mesélte, hogy "na most már hamarosan jobbra fordul a sorsunk, rövidesen jön a felszabadulás." Sajnos azután nem így következett be. Maradt minden ami volt, úgy hogy sokan elkeseredetten hangoztatták, hogy a "nyugat bizony csúnyán cserbehagyott bennünket." Az én életemre az új fejlemények nem voltak kihatással, mert én bányában mint kényszermunkás dolgoztam, s ott, mint politikai fogoly egyformán rosszul ment a sorom mind a SZTALIN korban, mind pedig SZTALIN halála után. A normát mindenkor teljesíteni kellett s aki nem teljesítette a normát, azt megbüntették.

TITÓt a magyar nép annyiból szerette, mert őrajta keresztül vártak a nyugatról változást, de másképp őt is ugyanolyan kommunistának bélyegezték, mint a magyar vezetőket.

Németország újrafelfegyverzéséről is hallottam, s azt hiszem, Magyarországon is úgy gondolják, azért volt szükség Németország újrafelfegyverzésére, hogy a német hadsereg, -- mint az oroszok esküdt ellenfele, -- verje ki Magyarországról az oroszokat. A NATOról nem hallottam.

Mi az ön véleménye hazája jövőjéről, /remények, várakozások/ amennyiben a jelenlegi helyzet megváltozna?

What are Your Feelings, /Hopes and Expectations/ About the Future Organization of Your Country, if the Present Regime Should Change?

Én a legjobban a szociáldemokráciát kedvelem, mert ott nincsenek kiváltságoltak, hanem mindenki érvényesülhet tudása szerint. Ha a jelenlegi rendszer odahaza megbuknék, én a szociáldemokrácia hatalomrajutásával számolok, s az hiszem, hogy a nép legnagyobb rétege szintén ezt az államformát szeretné a legjobban. A háború előtti rendszert nem szeretem, mert ott csak a protekciók érthettek el valamit, s ha az embernek a szülei nem voltak anyagilag tehetősek, úgy az érvényesülés útja el volt zárva. A legjobb gazdasági rendszernek a szabadvállalkozású kapitalizmust

/more/

tartom, ez érthető is, mert tanult foglalkozásom pincér és jövedelmem is attól függ, hogy a nagy tömegnek milyen az anyagi helyzete.

Egy ismerősöm volt, aki 1952-ben délamericából látogatóba hazajött, az illető még a háború alatt oda vándorolt ki, de nem engedték vissza. Szegény ember három havi látogatásra vizumot kapott feleségével együtt és mikor odahaza volt, minden megindokolás nélkül elvették az utlevelét és nem engedték vissza. Az illetővel az Egyesült Izzóban dolgoztam együtt, de már nevére nem emlékszem.

Mit tud és mit gondol a hazai rádióról és sajtóról?

What do You Know about the Radio and Press in Your Country?

A rádiót nem nagyon hallgattam, mert miután kényszer munkán voltam nem nagyon volt alkalmam, az egyetlen lehetőség, amikor nekünk foglyoknak is rádiót lehetett hallgatnunk az valamelyik vasárnapi labdarugómérkőzés volt. De én nem is voltam nagyon kíváncsi a magyar rádióműsorra, mert szerintem mind a rádió, mind a sajtó csak hazudik. Az igazat úgy sem mondják meg, a hazugságra meg nem voltam kíváncsi.

Mit tud a hazájában található rádióberendezésről?

What do You know about Radio Facilities /Wireless Wired/ in Your Country?

Nekem rádióm nem volt, de édesapámnak volt egy 4 lámpás azthiszem Philips rádiója. Apám készüléke be is volt rendesen jelente. Rádióvásárláshoz nem kell külön engedély, van elegendő a piacon és mindenki, akinek elég pénze van, hozzájuthat könnyűszerrel. Bármelyik üzletben vehet magának egy készüléket. Csak a rádiók ára igen magas. Általában egy valamirevaló készülék ára 800.- 2.500.- Ft. között mozog. Miután nem szándékoztam magamnak rádiókészüléket venni, nem is nagyon érdeklődtem a gyártmányok és egyéb technikai előnyök után.

Távolbalátó készüléket nem láttam odahaza és nem is volt tudomásom arról, hogy valakinek a környékünkön lett volna ilyen készüléke, vagy hogy egyáltalán volt e televíziós adás Magyarországon.

End.